

LLIBRE VERD DE PROTECCIÓ D'ESPÈCIES A LES BALEARS

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori

Monografies de la Societat d'Història Natural de les Balears, núm. 20

Volum d'homenatge a Joan Oliver Valls, en ocasió de la seva jubilació

2015

Govern de les Illes Balears. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori. Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic. C/ Gremi Corredors, 10 1er pis. 07009. Palma de Mallorca. Tel: 971 784956. Web: <http://especies.caib.es>. Adreça electrònica: especies@dgcapea.caib.es

Societat d'Història Natural de les Balears. C/ Margalida Xirgu, 16. 07011. Web: www.shnb.org. Adreça electrònica: shnb@shnb.org

Edita: GOVERN DE LES ILLES BALEARS. Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.

Copyright texts i fotografies: Els autors

Coordinació i revisió: Servei de Protecció d'Espècies

Maquetació: Emma Arqués, M. Pilar Canet i col·laboradors

Impressió:

Dipòsit Legal: PM 133-2015

ISBN: 978-84-606-8723-8

Qualsevol part d'aquest llibre pot ser reproduïda sense finalitats comercials, sempre que se'n citin els autors i la procedència.

ÍNDIX

Lliteras, N. Presentació	7
Rayó, M. Joan Oliver: taurons, ferrerets, bicicletes i lectures	9
UN REFLEX DE LA BELLESA DE LA NATURA	11
San Félix, M. Fotografies	13
Frontera, M. Les Illes, algunes imatges de l'Arxipèlag de la Ventura	16
ARTICLES	21
Mayol, J. La tasca de l'administració en conservació d'espècies a les Illes Balears 1980-2014: un balanç provisional	23
LA FLORA, BASE DE LA VIDA	39
Salom, J. C. i Siquier, J. Ll. Funga endèmica a les Illes Balears	41
Jonasson, S. Las orquídeas: engañosas joyas de nuestra flora	49
Fiol, Ll. A. Flora epífita de les palmeres de la Ciutat de Palma	59
Moragues, E.; Manzano, X. i Sáez, Ll. Una illa al cim (el cim d'una illa): singularitat i conservació de la flora vascular del Puig Major	69
Cózar, E. Las saladinas (Gen. <i>Limonium</i>) del Prat de Magaluf	83
LA BIODIVERSITAT SUBMERGIDA	91
Ballesteros, E. i Cebrián, E. Llistat preliminar dels hàbitats marins bentònics a les Illes Balears amb alguns comentaris des de la perspectiva de la conservació	93
Grau, A.M^a.; Riera, F. i Pastor, E. Nota sobre la presència de <i>Serranus atricauda</i> Günther, 1874 (<i>Osteichthyes: Serranidae</i>) en aigües de les Balears (Mediterrània occidental)	111
Cardona, Ll. Tortugues marines: la conservació moderna d'uns animals antics	117
Fernández, G.; Pujol, F. i Oliver, J. A. Los varamientos y la recuperación de tortugas marinas en Baleares	131
Fernández, G.; Pujol, F.; Yaman, S. i Oliver, J. A. Els encallaments de cetacis a les illes Balears (1998-2014)	141
Brotons, J. M^a. Catxalots a Balears: una cultura amenaçada	151

Pons, M. Reserves marines i turisme	163
Quetglas, G. L'aula de la Mar, una nova etapa a Sa Petrolera (Es Portitxol)	171
<i>LA CONSERVACIÓ DE LA FAUNA TERRESTRE PATRIMONIAL</i>	179
Pons, G. X. Els invertebrats endèmics de les illes Balears: actualització del seu catàleg i apunts per a la seva conservació	181
Riutort, M. Notes sobre la presència de planàries (<i>Tricladida, Platyelminthes</i>) a les Illes Balears	207
Aresté, M. La conservació integral de rèptils i amfibis al parc Zoològic de Barcelona (1993-2014)	217
Oliver, J. A. i Manzano, X. El ferreret, <i>Alytes muletensis</i> : el segon Pla de Recuperació i setze anys més de feina (1998-2013)	229
Mínguez, E.; Sanz-Aguilar, A.; Picorelli, V.; Viñas, M.; Mayol, J.; Cardona, E.; Martínez, O. i García, D. Seguiment a llarg termini de la colònia d' <i>Hydrobates pelagicus</i> de s'Espartar. Any 1.	241
Mas, R., i Muntaner, J. Recomptes i èxit reproductor de les colònies de Viroto gros (<i>Calonectris diomedea diomedea</i>) a l'arxipèlag de Cabrera (1972-2014) i de l'illot des Pantaleu (2000-2013)	249
Camiña, A.; Mayol, J. i Muntaner, J. El Buitre leonado, <i>Gyps fulvus</i> , en islas del Mediterráneo: colonización y asentamiento en las Islas Baleares	255
De Pablo, F. La gestión de una especie amenazada: historia del Milano Real en la isla de Menorca en los últimos 22 años	263
Muntaner, J. Evolució poblacional del voltor negre (<i>Aegypius monachus</i>), voltor lleonat (<i>Gyps fulvus</i>) i milà (<i>Milvus milvus</i>) a les Illes Balears fins 2014	275
Viada, C.; Parpal, L.; Morro, B. i Mayol, J. El águila de Bonelli (<i>Aquila fasciata</i>) en Mallorca: su extinción y su reintroducción	283
Mas, R. i Muntaner, J. Evolució de les colònies de cria de Falcó Marí (<i>Falco eleonora</i>) a les Illes Balears	295
Planas, B.; Fernández, J.; Viada, C i López, J. L. Seguimiento de las poblaciones reproductoras de aves acuáticas nidificantes en el Parque Natural de Ses Salines d'Eivissa i Formentera en el año 2014	301
Sunyer, J. R. Seguiment de caixes-niu per a aucells insectívors en el centre de Mallorca. Esbós dels resultats	317
García, D. Diagnòs de las poblaciones de quirópteros cavernícolas en las Islas	327

Baleares y actuaciones para su conservación	
Serra-Cobo, J. Estudis ecoepidemiològics de quiròpters a les Illes Balears	333
<i>ELS ESPAIS NATURALS, HÀBITATS D'ESPÈCIES</i>	343
Rebassa, M. S'Albufera, efectes de 27 anys de gestió i canvi. L'exemple de les aus aquàtiques	345
Alomar, G.; Mayol, M. i Gonzàlez, J.M. Notes naturalístiques del Parc Natural de Sa Dragonera (2011-2014)	355
Femenia, M., Ripoll, P. i Bardolet, M. Restauració de ses Covetes : actuacions per a la restauració dels hàbitats i les espècies	359
Estaún-Clarís, I.; Fraga-Arguimbau, P. i Cardona-Pons, E. Una dècada de conservació de la biodiversitat a Menorca amb el suport del programa LIFE	377
Lluch, F. D. Reflexions sobre l'evolució de la protecció dels valors ambientals a les Illes Balears: els espais naturals protegits i la Xarxa Natura 2000	397
<i>INTRUSOS NO DESITJATS: FAUNA I FLORA INVASORES</i>	415
Box, A.; Sureda, A.; Tejada, S. i Deudero, S. Espècies invasores a la Mar Balear: impactes sobre les comunitats marines litorals	417
Álvarez, C. Estudio preliminar de flora invasora en faros de Mallorca	427
Núñez, L. Mortalidad de los palmitos (<i>Chamaerops humilis</i>) en Ses Cases Velles, Formentor, TM Pollença, (Mallorca), por el ataque de la <i>Paysandisia archon</i> . Evolución 2006-2014	439
Mateo, J.A. Los anfibios y los reptiles introducidos en Baleares: un repaso de lo que sabemos y un ejemplo de puerta de entrada	447
Montes, E. M.; Estarellas, J.; Ayllón, E.; Carretero, A.; Feriche, M.; Hernández, L. i Pleguezuelos, J. M. Dades preliminars del projecte pilot de control de serps a l'illa d'Eivissa	455
<i>GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ: ELS BOSCOS</i>	465
Berbiela, L. La puesta en valor de los pinos y los pinares de Mallorca: una necesidad ambiental y un reto social	467
Domenech, O. Incendis forestals a les Illes Balears: 25 anys de dades estadístiques per a la defensa integrada i la conservació del patrimoni natural	487
Santana, J. A. Una experiència d'aprofitament de biomassa forestal per a ús energètic: cas de l'illa de Menorca	495

Barceló, A. P. Pla de restauració ambiental de l'àrea incendiada d'Andratx, Estellencs i Calvià. Metododologia i resum de les actuacions posteriors a l'incendi	503
De Simón, E. IV Pla General de Defensa Contra els Incendis Forestals de les Illes Balears	511
Llabrés, A. Comunicar, informar, experimentar i sensibilitzar a favor dels espais forestals...14 anys de Xarxa Forestal	519
<i>MISCEL·LÀNIA</i>	527
Ramos, I. L'aplicació Bioatles: orígens, evolució i perspectives futures del SIG de distribució d'espècies a les Illes Balears.	529
Lillo, F. L'ús del verí en el medi natural	537
Bibiloni, G. Infraestructuras eléctricas y protección de la avifauna: el caso balear	543
Parpal, Ll.; Colomar, V.; Blasco, P.; Negre, N.; Puig, M.; Solà, J.; París, T.; Coll, I.; Morro, T. i Mir, T. Consorci per a la Recuperació de la Fauna de les Illes Balears, 11 años trabajando para la conservación de la biodiversidad	551
Boi, M. Compendi d'apicultura a les Illes Balears	567
Alemaný, A. Aportaciones al Control de Plagas con métodos no agresivos con el Medio Ambiente	571
Ferrer, X. "Fred, ocells, volcans i capellans": crònica dels ocells menorquins a la primera meitat del XIX	589
Jiménez, J. i Reig-Ferrer, A. Tocando de oído: la intrigante y misteriosa Grulla balear	597
Manchado, J. Urbanisme i conservació d'espècies i hàbitats: el Pla Territorial de Menorca	607
García-Delgado, J. La meva família científica i altres animals: educació ambiental i aprenentatge a l'illa de sa Dragonera	615
Índex d'autors	621